

บทที่ 3

นโยบายฝรั่งเศสในแอฟริกา

เมื่อนายพล เดอโกลล์ ผู้นำทางการเมืองของฝรั่งเศสได้ขึ้นอำนาจในปี ค.ศ. 1969 ก็ได้มีการคาดคะเนกันว่า ความสัมพันธ์ระหว่างฝรั่งเศสกับแอฟริกาจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมคำทำนายดังกล่าว ปรากฏว่าผิด หลังจากความจริงได้เปิดเผยออกมา กล่าวคือ ในระยะ 6 ปีที่ผ่านมาความสัมพันธ์ระหว่างฝรั่งเศสกับแอฟริกาได้มีการเปลี่ยนแปลงในบางเรื่องเท่านั้น ดังเช่นที่ได้เกิดขึ้นในสมัยที่ ยอร์ช ปอมปีดู เป็นประธานาธิบดีฝรั่งเศส และหลังจากที่ นายกิสคาร์ด์ (Valery Giscard d' Estang ได้เป็นประธานาธิบดีฝรั่งเศส ก็มีการคาดกันผิด ๆ ว่า นโยบายที่ฝรั่งเศสมีต่อแอฟริกาจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงอย่างหน้ามือเป็นหลังมือ เหตุผลที่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างฝรั่งเศสกับแอฟริกายังคงเหมือนเดิม โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงนั้น อาจพิจารณาได้จากอุดมการณ์ของฝรั่งเศส ข้อตกลงต่าง ๆ ที่มีต่อกัน และการพึ่งพาฝรั่งเศสทางเศรษฐกิจของประเทศในแอฟริกา¹

1. อุดมการณ์ของฝรั่งเศส

ฝรั่งเศส มีอุดมการณ์ที่จะให้ชาวแอฟริกันที่ตนเคยปกครองเข้ามาเป็นสมาชิกของครอบครัวฝรั่งเศส และมีความเชื่อว่าตนยังคงมีสิทธิที่จะควบคุมดินแดนอาณานิคมถึงแม้ว่าจะได้รับเอกราชแล้วก็ตาม และถ้าเป็นไปได้ ก็มีความปรารถนาที่จะแนะนำหรือบงการผู้นำชาวแอฟริกัน กระทำในสิ่งที่ตนต้องการ กล่าวได้ว่า ฝรั่งเศสต้องการที่จะมีอำนาจในดินแดนที่ตนเคยปกครองมาก่อน โดยพยายามถ่ายทอดภาษาและวัฒนธรรมฝรั่งเศสให้แก่ชาวแอฟริกัน ถ้าชาวแอฟริกันผู้ใดได้รับการถ่ายทอดสิ่งดังกล่าวอย่างสมบูรณ์แล้ว รัฐบาลฝรั่งเศสถือว่าชาวแอฟริกันผู้นั้นมีสิทธิและความเสมอภาคทัดเทียมกับคนฝรั่งเศส ตัวอย่างเช่น ชาว

¹ P-Kivea Tunteng, "France-Africa : Plus Ça Change," *Africa Report*. Vol. 20, No. 4, July - August 1974, p. 2.

อัฟริกัน ชื่อ Blaise Diagne, Leopold Senghor และ Felix Houphouët-Boigny ได้รับตำแหน่งราชการในกรุงปารีส โดยที่ชาวฝรั่งเศสไม่ได้ต่อต้านหรือคัดค้าน แต่ประการใด และชาวอัฟริกันเหล่านี้ก็ล้มพยายามรักษาผลประโยชน์ของฝรั่งเศสเสมือนหนึ่งตนนั้นเป็นชาวฝรั่งเศสโดยสายเลือด

อาจกล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างฝรั่งเศสกับอัฟริกามีความแน่นแฟ้นมาช้านานแล้วและความผูกพันที่มีต่อกันทั้งในด้านอารมณ์ และในด้านจิตวิทยา ดูเหมือนจะคงทนไม่สลายตัวไปง่าย ๆ ถึงแม้ว่าผู้นำฝรั่งเศสแต่ละคน จะมีบทบาทที่แตกต่างกันออกไป แต่ก็ไม่เคยที่จะทำลายโครงสร้างของความสัมพันธ์ที่ฝรั่งเศสมีกับอัฟริกา และเมื่อใดชาวอัฟริกันไม่พอใจในการกระทำหรือนโยบายของฝรั่งเศสรัฐบาลฝรั่งเศสมักจะยินยอมปรับปรุงแก้ไขการกระทำหรือนโยบายของตนทั้งนี้เพื่อถนอมน้ำใจชาวอัฟริกันซึ่งจะทำให้อิทธิพลของตน ทั้งในด้านการเมืองและในด้านเศรษฐกิจในอัฟริกาคงอยู่ต่อไป ดังเช่น นายพล เดอโกลล์ ได้กระทำมาแล้วในอดีต โดยได้ตัดสินใจให้ความเป็นเอกราชแก่ดินแดนอาณานิคมในอัฟริกา ในปี ค.ศ. 1960 และแอลจีเรียในปี ค.ศ. 1962 ทั้งนี้เพื่อเอาใจชาวอัฟริกัน ซึ่งจะทำให้สะดวกต่อการรักษาผลประโยชน์และอิทธิพลทางเศรษฐกิจของตนต่อไปในอัฟริกา

2. ความไม่สมดุลในข้อตกลงต่าง ๆ

ความเกี่ยวข้องที่ฝรั่งเศสมีกับอัฟริกาหลังเอกราช มักเห็นได้จากข้อตกลงเกี่ยวกับความร่วมมือกัน ซึ่งได้ลงนามกันในปี ค.ศ. 1960 อันเป็นปีที่อาณานิคมของฝรั่งเศสส่วนมากในอัฟริกาได้รับเอกราช แม้ว่ารัฐบาลฝรั่งเศส จะขยายขอบเขตนโยบายของตนในอัฟริกา แต่เอกราชของอัฟริกาทางด้านเศรษฐกิจและทางด้านการเมืองดูลดน้อยลงไป ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดหลายอย่างที่ปรากฏในข้อตกลงถึงแม้ว่าข้อตกลงบางอย่างเป็นความลับ แต่ก็เป็นที่ทราบกันว่า ข้อตกลงเหล่านี้ยินยอมให้ฝรั่งเศสตั้งฐานทัพ และกองทหารได้ในดินแดนที่เคยเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส ยินยอมให้รัฐบาลฝรั่งเศสควบคุมในเรื่องเงินตรา และกำหนดให้มีการปฏิบัติต่อชาวฝรั่งเศสในอัฟริกาอย่างพิเศษ แม้ว่าจะได้รับเอกราชเป็นเวลานานกว่า 10 ปีก็ตาม ก็เป็นการไม่ถนัดสำหรับประเทศที่เคยตกอยู่ภายใต้การปกครองของฝรั่งเศส จะเรียกร้องการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะทำให้ตนนั้น

มือชิปไทยและความเป็นเอกราชของตัวเอง ถึงแม้ว่าจะมีการเจรจากันเกี่ยวกับข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือระหว่างชนชาติทั้งสองก็ตาม ก็ยังปรากฏว่าการเจรจานั้นยังคงคลุมเครือไม่แจ่มชัดเท่าใดนัก เพราะไม่มีใครทราบว่าการเจรจานั้นได้เจรจากันในเรื่องอะไรบ้าง เท่าที่ทราบกันก็คือ ระหว่างสองสามปีที่แล้วมานั้น ได้มีการประกาศว่าทั้งสองฝ่ายพร้อมที่จะทำการเจรจาเพื่อความร่วมมือซึ่งกันและกัน ในฤดูใบไม้ผลิ ของปี ค.ศ. 1972 ประธานาธิบดี ปอมปีดู แห่งฝรั่งเศสได้ไปเยี่ยมแอฟริกาและได้ประกาศว่า ฝรั่งเศสยังคงมีความต้องการให้ความช่วยเหลือชนชาติแอฟริกันทั้งในด้านเศรษฐกิจและในด้านการเมือง ซึ่งคำประกาศนี้เน้นถึงข้อความจริงที่ว่า ฝรั่งเศสยังไม่ละทิ้งการควบคุมในดินแดนซึ่งเป็นอาณานิคมของตนมาก่อน

เป็นที่ยอมรับกันว่าฝรั่งเศสได้รับผลประโยชน์ทางด้าน การเมืองและทางด้านเศรษฐกิจจากความสัมพันธ์ที่ตนกับประเทศเอกราชในแอฟริกา ในปัจจุบันรัฐบาลฝรั่งเศสได้ส่งครูผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิค ผู้บริหารงาน ไปในดินแดนที่เคยเป็นอาณานิคมของตนมาก่อน โดยพวกเขาเหล่านั้นได้รับเงินเดือนโดยตรงจากรัฐบาลฝรั่งเศสมากเป็นจำนวนสามเท่ากับค่าจ้างที่คนงานพื้นเมือง 3 คนได้รับในการทำงานอย่างเดียวกัน เป็นที่น่าสังเกตว่า ชาวแอฟริกันรุ่นหลังยังไม่มี ความเข้าใจถึงความสำคัญที่ประเทศตนมีความสัมพันธ์กับฝรั่งเศส และบางครั้งทำให้เกิดทัศนคติที่รัก หึงเกลียด ชาวฝรั่งเศส โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวฝรั่งเศสที่ไม่คำนึงถึงผลประโยชน์และส่วนได้ส่วนเสียของแอฟริกันส่วนรวม และเมื่อใดก็ตามมีเรื่องซึ่งทำให้ชาวแอฟริกันเกิดความไม่พึงพอใจ รัฐบาลฝรั่งเศสมักจะยอมปฏิบัติตาม เพื่อให้เรื่องนั้นสลายตัวไปตัวอย่างเช่น เมื่อเกิดความไม่เสมอภาคในการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ชั้นสูงระหว่างคนฝรั่งเศสและคนแอฟริกันกล่าวคือในปี ค.ศ. 1960 เอกอัครราชทูตฝรั่งเศสในประเทศแอฟริกาซึ่งเคยถูกฝรั่งเศสปกครองมาก่อนมีสิทธิที่จะเป็นหัวหน้าคณะทูตโดยอัตโนมัติ แต่ชาวแอฟริกันไม่สิทธิเช่นนั้น ความไม่เสมอภาคในเรื่องดังกล่าวก่อความขุ่นเคืองให้แก่ชาวแอฟริกันมากกว่าเรื่องที่ฝรั่งเศสใช้อำนาจควบคุมแอฟริกา ทางด้านเศรษฐกิจด้วยเหตุดังกล่าว ในการเจรจากับข้าราชการในประเทศแคเมอรูน ฝรั่งเศสได้ตกลงยกเลิกสิทธิของอัครราชทูตฝรั่งเศสในเมือง Yaoundé เป็นหัวหน้าคณะทูตโดยอัตโนมัติ ซึ่งมีผลทำให้ชาวแอฟริกันในอินแดน

ซึ่งฝรั่งเศสเคยปกครองมีความรู้สึกว่ามันมีเอกราชเป็นของตนเอง โดยไม่ตก
อยู่ภายใต้การกดขี่ของฝรั่งเศส

3. การพึ่งพาทางเศรษฐกิจของแอฟริกา

เนื่องจากดินแดนเอกราชซึ่งเคยอยู่ภายใต้การปกครองของฝรั่งเศสมา
ก่อนมีความยากจนทั้งในด้านทรัพยากรธรรมชาติ และกำลังคนจึงทำให้ต้องพึ่งพา
ฝรั่งเศสในด้านเศรษฐกิจเป็นอย่างมากดังเช่นประเทศไนเจอร์ มาลี ชาด อีปเปอร์
วอลต้า มอริตانيا และ เซเนกัล เมื่อ 3 ปีที่ผ่านมา ประเทศเหล่านี้ได้ประสบ
ภาวะความอดอยากเนื่องจากภาวะอากาศแห้งแล้งผิดปกติ และนับได้ว่าเป็น
ประเทศที่ยากจนที่สุดในทวีปแอฟริกา และเนื่องจากมีทางเลือกในด้านเศรษฐกิจ
น้อยมาก ชาวแอฟริกันในดินแดนเหล่านี้มีความยินดีเมื่อฝรั่งเศสพร้อมที่จะให้
ความช่วยเหลือ

ถึงแม้ว่าตัวเลขเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือของฝรั่งเศสจะไม่ค่อยคง
ที่ก็ตาม แต่การช่วยเหลือของฝรั่งเศสนั้นรู้สึกว่าเป็นการแสดงออกถึงความเอื้อเฟื้อ
เผื่อแผ่ การลดให้ความช่วยเหลือ ซึ่งประเทศทางฝ่ายตะวันตกนิยมกระทำกัน
(เช่นสหรัฐอเมริกา เป็นต้น) ไม่เคยบังเกิดขึ้นแก่ประเทศฝรั่งเศสเพราะฝรั่งเศส
ถือว่าตนมีหน้าที่และรับผิดชอบที่จะต้องช่วยเหลือชาวแอฟริกันเหล่านั้น ซึ่งชาว
อเมริกันเห็นว่าเป็นการกระทำทางด้านมนุษยธรรมมากกว่า นอกจากนี้ การที่
ฝรั่งเศสรับรองเงินตราของประเทศทั้งหลายในแอฟริกาช่วยทำให้เงินตราของ
ประเทศเหล่านั้นเป็นที่ยอมรับในการแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ กล่าว
ได้ว่า ถ้าเงินตราในแอฟริกาไม่ถูกรับรองจากฝรั่งเศสแล้ว เงินตราเหล่านั้นจะมี
ค่าเพียงเล็กน้อยในตลาดการแลกเปลี่ยนเงินตรา ซึ่งเป็นปัญหาที่ประเทศกินี เคย
ประสบมาแล้วเมื่อปฏิเสธรที่จะเข้าร่วมประชาคมฝรั่งเศส (French Community)
ในปี ค.ศ. 1958 โดยสร้างเงินตราของตนเอง² และประเทศมาลีก็เคยประสบ
ปัญหาอย่างเดียวกัน เมื่อใช้เงินตราของตนเองจนกระทั่งหันมาใช้เงินตราสกุล
เดียวกันกับเงินฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 1967 เหตุการณ์ทั้งหมดนี้ชี้ให้เห็นได้ว่า
ปัญหาเงินตราจะเกิดขึ้นถ้าประเทศเอกราชทั้งหลายในแอฟริกาซึ่งเคยถูกฝรั่งเศส

² Richard Rathbone, "France and Africa," *Current History*, vol. 64, No. 379, March, 1973, p. 111.

ปกครองมาด้วยความประสงค์จะใช้เงินตราของตนเองอย่างอิสระโดยไม่ร่วมกับเงินสกุลฝรั่งเศส อย่างก็ตามมีบางประเทศในแอฟริกาได้พยายามที่จะใช้เงินตราสกุลของตนเอง เช่น ประเทศ มาลากาซี ในเดือนพฤษภาคม และประเทศ มอริตานิเียในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1972 ได้ถอนตัวจากการใช้เงินตราที่อยู่ในสกุลฝรั่งเศสของฝรั่งเศส ทั้งนี้เพื่อจะใช้เงินตราของตนเองอย่างเป็นอิสระ และได้มีการเจรจาอีกครั้งหนึ่งเกี่ยวกับข้อตกลงที่ทำขึ้นไว้กับฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 1960 ถ้าเปรียบเทียบระหว่างสองประเทศในด้านความต้องการมีเอกราชอย่างแท้จริงแล้ว ประเทศ มาลากาซี มีมากกว่าประเทศมอริตานิเีย ทั้งนี้ก็เพราะประเทศมอริตานิเียทั้ง ๆ ที่ประกาศว่าต้องการหลุดพ้นจากอาณานิคมของฝรั่งเศส และต้องการมีเอกราชเป็นของตนเอง โดยมีเงินตราของตนเองใช้ แต่ก็ยังขอความช่วยเหลือจากฝรั่งเศสทางด้านการเงิน และทางด้านเทคนิค ดังจะเห็นได้จากคำสุนทรพจน์ของนายมอคตาร์ ดัดดาร์ (Moktaa Ould Daddah) ประธานาธิบดี แห่งประเทศมอริตานิเีย ในวันฉลองเอกราชครบรอบ 13 ปี ที่กล่าววยกย่องความช่วยเหลือของฝรั่งเศสทางด้านเทคนิค และต้องการให้ความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจของฝรั่งเศสที่มีต่อประเทศมอริตานิเียดำเนินต่อไป³ ถึงแม้ว่าจะมีการปฏิรูปมาตรการต่าง ๆ ที่ใช้เกี่ยวกับเงินตราสกุลฝรั่งเศส ในบริเวณแอฟริกาตอนกลางและตะวันตกก็ตาม ประเทศทั้งหลายในบริเวณดังกล่าวก็ยังไม่มียิสระในด้านการใช้เงินตราของตนเอง ฝรั่งเศสยังคงมีอำนาจและอิทธิพลในการควบคุมการใช้เงินตราสกุลฝรั่งเศสในอาณาบริเวณดังกล่าว และการขึ้น ๆ ลง ๆ ของค่าเงินฝรั่งเศสฝรั่งเศสจะมีผลกระทบต่อค่าเงินตราก็แต่เพียงในอาณาบริเวณที่ใช้เงินตราสกุลเดียวกันกับฝรั่งเศส ดังเช่นปัญหาเงินฟรังก์ลอยตัวที่เกิดขึ้นในเดือนมกราคม ค.ศ. 1974 แม้ว่า ฝรั่งเศสจะรับรองว่า เงินตราในแถบบริเวณ Francophone Africa สามารถเปลี่ยนเป็นเงินฟรังก์ของฝรั่งเศสได้ทุกเวลา แต่ก็มีหลายประเทศรวมทั้งประเทศสมาชิกของ EEC หรือตลาดร่วมยุโรป เห็นว่าเป็นเงินตราที่ปราศจากค่าคงค่าเปิดเผยของนายอียาดิมา (Byadama) ประธานาธิบดี แห่ง Togo

³ *Ibid.*, p. 5.

ในปัจจุบัน ชาวอัฟริกันทั้งหลายใน Francophone Africa ต้องการให้ประเทศของตนมีความเป็นเอกราชอย่างแท้จริง มีอะไรเป็นของตัวเองโดยไม่ต้องอาศัยผู้อื่น ซึ่งเป็นนโยบายที่เรียกกันว่า Policy of Africanization ดังเช่นความพยายามของ 5 ประเทศในอัฟริกา คือ ประเทศ ชาด แคมเมอรูน คองโก สาธารณรัฐอัฟริกากลาง และกาบอง ที่ได้ตกลงกับฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 1972 เกี่ยวกับ Africanization ผลก็คือ มีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่างเกิดขึ้น อาทิเช่น มีการแต่งตั้งชาวอัฟริกันเป็นหัวหน้าและผู้อำนวยการของ BEAC (Bank of Central African States) เป็นต้น ซึ่งเท่ากับเป็นการสนับสนุนให้ชาวอัฟริกันได้รับตำแหน่งสูง ๆ ในกิจการหรือองค์การที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับอัฟริกา ซึ่งตำแหน่งดังกล่าวนั้นแต่ก่อนชนผิวขาวผูกขาดครอบครองแต่เพียงผู้เดียว มีบ่อยครั้งที่ชาวอัฟริกันที่ได้รับการศึกษาสูง ๆ และอยู่ในตำแหน่งรับผิดชอบสูง ๆ สนับสนุนประเทศมหาอำนาจที่เคยปกครองตนมา และมักจะลุ่มหลงในการทำตัวเป็นปกป้องผลประโยชน์ของต่างชาติมากกว่าชาติของตน โดยเฉพาะในดินแดนอัฟริกาที่เคยเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศสมักจะปรากฏเรื่องน้อยบ่อย ๆ บุคคลเหล่านั้นก็มักจะมี ความเชื่อว่าการพัฒนาประเทศตนจะก้าวหน้าไปมากน้อยแค่ไหน ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของนโยบายฝรั่งเศส ซึ่งยังผลให้บุคคลเหล่านั้นตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของลัทธิจักรวรรดินิยมแบบใหม่ (Neoimperialism) ในเดือน กรกฎาคม ค.ศ. 1976 นาย จิสการ์ด์ เดสแตงก์ ได้กล่าวในงานเลี้ยงต้อนรับ นาย อาห์มาตาว อาฮิดโจ (Ahmadou Ahidjo) ประธานาธิบดีประเทศ คาเมอรูน ว่าอัฟริกาควรเป็นเรื่องของชาวอัฟริกันเองซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงเจตนาของฝรั่งเศสที่รอตต้องการเห็นอัฟริกาพัฒนาด้วยลำแข้งของตนเองอันเป็นการสอดคล้องกับนโยบาย Africanization ของชาวอัฟริกัน

ฝรั่งเศสมีนโยบายอันลึกซึ้งในข้อที่ว่า ไม่ต้องการให้คนฝรั่งเศสได้รับตำแหน่งสูง ๆ ในประเทศอัฟริกา แต่พยายามที่จะให้ชาวอัฟริกันที่ไว้ใจได้เข้ามารับตำแหน่งสูง ๆ แทนชาวฝรั่งเศสซึ่งการกระทำเช่นนั้นเป็นการสร้างความประทับใจให้แก่ชาวอัฟริกันไม่น้อยทีเดียว ดังเช่น ที่มหาวิทยาลัยยาออนเด (Yaounde) ในปัจจุบันชาวแคมเมอรูนได้รับตำแหน่งสูง ๆ ในมหาวิทยาลัยแห่งนี้แทนคนฝรั่งเศสทั้งหมด และมีการให้ทุนการวิจัยแก่ ศาสตราจารย์ และ ข้าราชการชั้นสูง

ของมหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นประจำ รวมทั้งให้เครื่องมือสำหรับใช้สอยในมหาวิทยาลัย ซึ่งถือว่าเครื่องมือดังกล่าวยังคงเป็นสมบัติของรัฐบาลฝรั่งเศสอยู่ นโยบายของฝรั่งเศสดังกล่าวนี้แม้ในปัจจุบันยังคงดำเนินอยู่

4. ทำที่และเหตุการณ์ในอนาคต

นโยบายของฝรั่งเศสในแอฟริกา นั้นอาจมีการเปลี่ยนแปลง แต่ไม่ใช่เป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งหมด การเปลี่ยนแปลงอาจเป็นไปในรูปการปรับปรุงแก้ไขนโยบายในบางแง่ หรือบางเรื่องเท่านั้น เนื่องจากชาวแอฟริกันมีความรู้สึกเพิ่มขึ้นว่า ต่างชาติเข้ามาเกี่ยวข้องในทวีปของตนมากเกินไป จึงไม่มีประเทศมหาอำนาจตะวันตกใดกล้าเข้าแทรกแซงกิจการภายในแอฟริกา นับแต่ที่ฝรั่งเศสเข้าแทรกแซงช่วย นาย ลอน เอ็มบา (Lon M'ba) ผู้นำของประเทศ กาบอน ในปี ค.ศ. 1964 แต่การเข้าแทรกแซงในแอฟริกาแบบลับ ๆ โดยไม่เปิดเผย ยังคงปฏิบัติกันอยู่ เช่น ฝรั่งเศสส่งทหารเข้าช่วยประธานาธิบดี ทอมบัลบาย (Ngartat Tombalbaye) แห่งประเทศชาดี ในปี ค.ศ. 1969 ในการต่อสู้กับพวกขบถแบบลับ ๆ จนในที่สุดสามารถทำให้สถานการณ์ภายในของประเทศชาดีสงบลงได้ในที่สุด⁴

ในปัจจุบัน นอกจากคำมั่นสัญญาแบบคลุมเครือที่ฝรั่งเศสให้ไว้กับชาวแอฟริกันว่าจะไม่ส่งอาวุธไปให้รัฐบาลในแอฟริกา ซึ่งมีวัตถุประสงค์จะใช้อาวุธนั้นขัดขวางการตัดสินใจของชาวแอฟริกาทั้งหมดแล้ว ประธานาธิบดี กิสคาร์ด. เอสแตง ยังไม่ค่อยจะกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างฝรั่งเศสกับแอฟริกา ถึงแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงบางอย่างในนโยบายของฝรั่งเศสที่มีต่อการรวมตัวกันของฝรั่งเศสที่มีต่อการรวมตัวกันของยุโรป และของกลุ่มประเทศแอตแลนติก แต่นโยบายและความสัมพันธ์ที่ฝรั่งเศสมีต่อแอฟริกา ยังคงสถานะภาพเดิมอยู่ นับตั้งแต่พรรครีพับลิกันเอกราช (Independent Republican Party) ของนาย เอสแตง มีเสียงข้างน้อยในสภา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่นาย เอสแตง จะต้องหาเสียง สนับสนุนจากพวกเดอลโกลล์ ในสภาเพื่อให้นโยบายที่ตนจะนำมาใช้ผ่านสภาไปได้ การถอดถอนนาย Jean-Jacques Serwan-Schreiber ผู้นำของ Radical Party จากกระทรวงปฏิรูป (Reform Ministry) และความล้มเหลวของ

⁴ *Ibid.*, p. 6.

ประธานาธิบดี เอสแตง ในการแต่งตั้ง Mme, Francoise Giroud of L'Express เป็นรัฐมนตรีในระดับอาวุโส ดังที่เคยให้คำมั่นสัญญาไว้ ทำให้ได้รับความกดดันจากฝ่าย เดอโกลล์ ข้าราชการเก่า ๆ ของพวกเดอโกลล์ มีความยินดีในความสำเร็จที่ว่าประธานาธิบดีฝรั่งเศสคนใหม่ต้องหันมาหาเสียงสนับสนุนจากพวกตน ซึ่งมีผลทำให้ฝ่ายตนมีบทบาทในการสร้างนโยบายของรัฐบาลภายใต้ประธานาธิบดี เอสแตง ได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น ประธานาธิบดี เอสแตง จึงไม่อยู่ในฐานะที่จะเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือความสัมพันธ์ที่มีต่อแอฟริกา ได้ตามความพอใจของตน เนื่องจากผู้นำชาวแอฟริกันที่สำคัญ ๆ อาทิเช่น นายแซงเกอร์ แห่งเซเนกัล และนาย Houphouet-Boigny แห่งไอวอรีโคสต์ ต่างมีความพอใจนโยบายปัจจุบันของฝรั่งเศสจึงมีการคาดหมายกันว่า รัฐบาลฝรั่งเศสคงจะไม่เปลี่ยนแปลงนโยบายเดิมที่มีต่อแอฟริกา จะมีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงแต่เฉพาะในเรื่องที่ชาวแอฟริกัน ไม่พึงพอใจเท่านั้น การที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะว่าชาวแอฟริกันส่วนมากยังถือว่า การพึ่งพาอาศัยฝรั่งเศสเป็นเรื่องสำคัญและความรู้สึกเช่นนั้นนับได้ว่าเป็นพฤติกรรมทางการเมืองอย่างหนึ่งของชาวแอฟริกันใน Francophone States กล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงในความสัมพันธ์ที่ชนชาติทั้งสองมีต่อกัน ถ้าหากจะเกิดขึ้นแล้วย่อมจะต้องมาจากฝ่ายแอฟริกา

ดังนั้น ทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนตัวผู้นำของประเทศฝรั่งเศส ผู้นำชาวแอฟริกันก็คาดหมายว่าจะต้องมีการพัฒนาใหม่ ๆ ภายใต้ประธานาธิบดีคนใหม่ และตราบใดที่ฝรั่งเศสยังคงให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและการเงินแก่ชาวแอฟริกันในลักษณะคงที่โดยไม่เปลี่ยนแปลง ก็เป็นเรื่องยากสำหรับผู้นำชาวแอฟริกันที่จะตัดสินใจถอนตัวจากการคบหากับฝรั่งเศส เพราะอย่างน้อยความช่วยเหลือของฝรั่งเศส ก็มีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศตนมานานนับเวลาแรมปี.